

Prídplata na ciju god 3 for. na pol god 1 for. 50 nov. na četvrt. 75 nov.
 Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Pisma svakoverstna predmeta molimo na uredništvo upućiti.
 Neplaćena neprimamo.

God. I. U Kalači

U Sridu 19. Listopada 1870.

Broj 32.

POZIV NA PREDPLATU.

Poklem naše na ovom polju dilovanje, i razvitak narodnosti, o što većem broju predplatnikah zavisi izavlja se: da će se predplata neprikidno primati na ciju godinu kojaće se radi sravnjenja sa civilnom — koncem Prosinca dovršiti — cina dosadanja na 1/4 75 nov. na 1/2 1 f. 50 nov., na ciju godinu 3 f. a. vr. koji sad na pol godine plati — ili je već početkom na ciju izplatio — suvišak će se u došastju uračunati. Uredništvo.

Zemaljska Rimokatolička Autonomička Skupština.

Na 26-dan Listopada je u Peštu sazvana. U svem katoličkom Vilajetu prvaje magjarska u kojoj će se pokušat: Upravu crkveno-gospodarsku u suglasje s ustavnom slobodom privesti. Premako ono što se vire tiče iz većeg nespada u dilokrug rada čovičjeg, buduće se u nauku i zaključci saborski odljučeno — čvrsto mora vršiti. Ipak ko čovik tako i vira van duševni, ima svoje tvarne stvari, koje se imaju prema vladajućeg duha uvik spremati, buduće da crkva nije mrtvo već živo tilo — s kojeg se jedno kolino odsica, da se u viko-ričnjost primisti, a drugo izpraznjeno misto zauzima, dase spasu duše i tila po njoj privadja. Naš duh koji se zrakom slobode hrani, ni na jednom mistu netrpi samovoljnost, već na misto te postavlja samoupravu. I ona strana dakle crkvena života — koja van nauke stoji, mora će se po duhu samouprave ponapraviti.

A amo spada izbor crkveni Dostojanstvenikah, i župnikah. Amo izbor učiteljah Pjevačah i crkveni Po-

služnikah. Amo rukovodjenje blagajne crkveno obćinske, biskupijske i zemaljske; u koju se izkupljaju svi oni novi — s kojima se crkve i škole uzdržaju, svećenici i učitelji malih župah podpomažu, bolestnici timare, udove i sirote ugledaju. Dosad svako pravo košto u građanskom tako i u crkvenom životu — obavljuje jedini vlastelin pod imenom Patron — Pokrovitelj crkve, on je uplivaovao na izbor svećenika i učitelja, i rukovodjenje obćinske crkvene blagajne, a po cijoj zemlji-kraljevini u to je ime obavljao sve apostolski kralj. No poklemje svaka pojedina povlastica pristala, mora dakle i ona pokroviteljska, dokončati, na čie misto nemože druga vlast stupiti, nego jedino svećenstva i virnih. Jedni i drugi tu nemogu ni u obćini, ni u Biskupiji, ni u cijoj domovini posebno obavljati, već moraju zastupnike birati, kojiće u njevo ime sve to u naredjeni skupštinah vršiti. Ova Autonomička skupština — koja će se dne 26. Listopada u Pešti sastati, imaće najvažnii zadatak, jel ona će morat sva ona pravila izradit — po kojima će se prvo oni zastupnici birati, kojiće jedne obćine, drugo oni kojiće Biskupie, treće oni koji će cijele zemlje sve gori označene virske poslove obavljati, takodjer ova će skupština i ona pravila sastaviti: koja će naputke zadržavati, za izbor dostojanstvenikah crkveni, dalje župnikah, učiteljah, Pjevačah, košto u obziru gazdalučkim za ravnanje svakojaki virski učeni i nabožni zavodah. Al poklem u crkvi katoličkoj Biskupi svu onu vlast zauzimlju: koju ima obitelji otac — zato oni zastupnici — kojisu u ovu glavnu skupštinu odabrani moraju veoma paziti: da

granicu svojeg dilokruga nepristupe, jel u onom kolu, u koje su naši Biskupi po Isusu pozvani : ništa se neprominjiva, ondud je svaki upliv vanski izključen, u tom kolu po vlasti od ozgora dobivenoj, vladaju jedino i izključivo Biskupi sa svojih svećenici.

Svakom virnom dakle triba u glavu uzeti : da autonomične skupštine važnost, svake druge poslove nadilazi — jel od srićnog rišenja onih pridmetah : koji će se prid istom izlagati, zavisi naš spas ovde i u budućnosti, molit dakle valja Boga : dajim um prosvitli, i srce milostjom nadahne, da zastupnici ne drže drugo prid očima: već samo slavu Boga i duše spasenje, koja obadva zavise od učeni nabožni svećenikah, i umitni učiteljah, neka jim budu svake naredbe tako upravljene: da se mladež ni od jednog stališa neodtudji, već još k tome privlači, jel ako ova dva stališa neimali budu svoje prosvitljene učene, i vladanjem odlikovane muževe, oma će se svitlilo narodne prosvite ugasi, i obćeg blaženstva izvor začepit.

DOMAĆI POSLOVI.

Razknez Karagjorgjević na peštanskom sudu!

Običajno u govori o načelih slobode znadu ljudi što je slobodi prikladno. — Al čim se ova načela u život svakidašnji privedu t. jest kad se sloboda oživotvori, popadaju doli koprine, ukazivaju se ličnosti s svojim naravnim obrazom kao priatelji ili nepriatelji slobodi.

Ko sumnja da Srbija teži za slobodom, taj neka baci jedan pogled na početak oslobodjenja Srbije do današnjeg dana, pa će se uviriti da potokom prolivena krv, nije mogla za drugim što liti, nego za obćenu svetinju — slobodu. —

Nu ipak akoje novinam virovat — a morase virovat — jel obično lik obćenog narodnog izmora nosu na sebi. Karagjorgjevićevo odrišenje od krivnje sa kojom je obtužen zao bi utisak na srbski narod počinio. — Velika dila veliku nagradu zaslužuju — velika zločinstva veliku kaznu. — Niko se neće usudit ubioce veledušnog Mihaela opravdat, ako nebi htio u sukob izići s javnim mnenjem jednog naroda.

Nu sad nije vrime da se naklonost magjarske politike prama Srbije razlaže prilikom prisude Karagjorgjevića. Jel on kao privatna osoba stoji prid peštanskim sudom a ne kao pretendent srbske kneževine. Po političnom osićeđu koga osudit, i tu osudu odobravat značilo bi nimo potvrdjivat mišanje vladino u pravosudje, koje bi za ustavnu slobodu veoma hrdjav povod bio. Pravosudje mora u ustavnoj državi nezavisno biti — jel košto veli „Pest. Ll.“ u svom u ovom obziru pisanom članku : najsrčićijaje država ona, di u pravosudju sasma nezavisnost vlada.

Kad čovik iz prisude Karagjorgjevićive taj zaključak vadi sebi : da peštanska vlada nije priateljica biogradskoj košto to jedan list tvrdi — mora se začudit buduće vidi, da baš oni : koji mislu da su slobodom zadahnuti, pravu priko ustavne slobode, stazu samovoljnog sili.

Zvonimir.

NOVOSTI.

— **Njez Veličanstvo** Naša kraljica odputovalaje u Meran (Tyrol) di su je s velikom radostju dočekali.

— **Ruski car i obitelj** njegova odputovalisu u

Odesu di će se poduže baviti : neće ovim pristat gatanje hoćel Rusia rat započet ili ne.

— **U Novom-Sadu ubio** se jedan porezničar (porciaš) štoje pri prigledanju knjigah falilo 53 hiljada for. a. v. (kažu da je do 116,000 prinevirio) od koji nije znao odvid dati iznenada došavšem kr. povirniku.

— **Kako su ovi dana zatrubili glasovi** : da Rusia izmedju dvi ratne sile izmirje želi; tako su isto sada učutili.

— **Sridnjo bačvanskom domobranskom** barjaku bila je kuma Irma Zichy grofica rođjena Kray kći bivšeg Baruna Topolskog; na krasnoj pankliki kojim je barjak nakitila, stoji napisano : Hrabro vodi na pobjedu! — Uvik naprid teži! Grofica je i 100 dukata poklonila momcem.

— **U moskovsku naminjene** zavezke samo se onda primaju na pošti : ako su u platno uvijeni i gajtanom dobro privezani — drugčie oma pri pridatbi odbiju se na trag.

— **Delegacia sad već sigurno** biće na 21. Studen u Peštu sakupljena. Kako tamo Presidnik zakonodavne kuće s kraljevskim ručnim pismom poziva zastupnike.

POGLED U VILAJET.

Štogod se većma rat produljiva — to se više sridstva mira umanjavaju. Prusi neće da popuštaju od strogi uviti — koji bi dobar komad od francuske odkrojili, na što francesi po usti žestokog Gambette odgovaraju : sklappajmo ugovor s pobjedom ili sa smrtjom. General Burnside amerikanac trudi se boreće u sporazumljenje dovesti al teškoće do uspjeha dostići. S tim manje : što nije u franceskoj ujedinjene i učvrstjene vlade, koja bi pogadjanje s ugledom prama francesah i prusah rukovodila — civilna vlada svakdi hoće da vojničku podloži, kako se to već u Lyonu sgodilo, i radi čega je i vojnički ministar svoje zvanie Gambettii ustupio.

Kako većom biva pogibel za domovinu — tako razte u pućanstvu i u vladi nepouzdanost prama vojničtva. Generali se još i najjunačnii ko Uhrić jedno za drugim napadaju. sveze zapta koje su u redovnih četah oslabile, kod samovoljacah se sasvim pokidale, i poklem ovi postaju opasnii po francuse nego po nimce, zato ji vlada razpuštja, i u zavičaj svoj odputjiva, da se u pokretljivo domobranstvo uvrstjivaju. Ona je armadia kojaje na Loirei stražarila posli devet satnog i to junačkog boja priko rike odbijena. Za čim su prusi Orleans jurišom zauzeli, dakle još se nije našla ko prije 400 godina jedna divica Jeanette : koja bi orleans obranila, i u vojsku francesku oduševljenje ulila. Vlada već nije u Toursu sigurna, zato je odredila u Beardaux se primistiti. Ipak francuska još nije duhom klonula, žele Prusu pokazati : da premakoje Carstvo nadvladano, francuska još nije pobjedjena. Divane : da je Garribaldi imenovan vodjom svrh samovoljacah. Što se Prusom vidi pravu medju narodnom protivno, zato se prite : da će snjime u slučaju zarobljenja — kano s razbojnikom obhadjati. Na toliko je došlo već u franceskoj, da se želje izjavljaju : neka nije iznimke bilo ma kake zvanie, bio tko pop, bio učitelj — ili šta drugo od 25 — 35 — 40 godina, svaki nekaje dužan pod rat nu zastavu se staviti, kako se nato pozove, što akobi tko zapuštio, da se za izdaicu i dušmanina domovine smatra, i tako bez svakog suda u mah kazni. Od Parisa ništa se za sad nečuje, svejednako prinašaju teške topove — s kojima kane zidine pariške rušiti, 300,000 vojnukah leže u logori okolo Pariza, čekajuć zapovid na nasilje — ovi su u okolišu daljine 5 — 6 milja već sve što je bilo za čovika i živinu pripravljeno zaplinali, još imadu prigode na dva

— tri milja se iztegnut — svojim haranjem, ponda nitiće stanovnici, niti nimci šta više naći, čim da svoju i živinah glad utiše, dakle najveću brigu nimcem zadaje, kako će toliku vojsku čak iz nimačke hraniti, na koli, toli silnu piću i hranu prinašati, nedase ni pomisliti, a ona pruga železnička kojaje u pruski rukuh, na više mesta je prikinjena — ćuprie i nasape su bez nužde sami prusi rušili, a van toga — svaki čas treba se bojati da će kod ovog ili onog Tunela (podzemnog prokopa) francuski samovoljci, ili koje planine napasti, ili šine pokidati — zato zebu prusi — od obsade Pariške, ako se uzvuče; radi čega je istina što rekomo : da se nezna, bili mir više kod francusah ili kod prusah spasio.

Premda kod Parisa opočivaju sbog pouzdanog dogovora — o željnom miru — u pokrainah se nepristance biju, u Orleansu pobjeda je nimačka ostala, al strašan mora biti gubitak — kada su samo od Bavaracah — 700 ranjeni. Više gradovah se opiru prusom — ridko u koji bez krvi ulaze, a tvrdjave sve svoja vrata zatvaraju, U Metz u se francesi još ćvrsto drže — prilikom jedne izvale, vele da su 4 konjaničke pukovnie, i 26. Bataillona pešakah pruski uništili a u prid tvrdjavi Belle Croix 13. regimenta raztrošili. Prusi izvišćivaju svoje domo-rodce: da ko gavrani na mrtvine — tako zlikovci, skitalice, izilice, i dangubćie izvlaćese se iz nimačke pa pod naslovom njegovacah ranjeni prate armadiu, troše ranu i kano bezposleni dembeli gule francuse „Köll. Zeit.“ 284. Da se neprijatelju uzdržanje otereši, i zahrarenje svoje vojske olakša, franceska uprava je zabranila izvoz mesa, stoke, i rane — žalostnoje al nije ćudo što se u takom izvanrednom stanju gaze osobena i društvena prava: Marselleski Prefekt Jeusitah družinu liši prava obstajanja, tri dana jim ostavlja na odlaz. i dobra oduzima.

Takim duhom smatra slobodu i Bismarck u nimačkoj, koji na predstavku za oslobodjenje zarobljena Jakobie odgovora : da u ratnom stanju treba odaljiti osobe koje smetaju zakljućenju rata — koji se zato vodi, da se mir nimačkoj pribavi.

Papa se u svojoj izjavi na sve državne namistnike upravljenoj tuži proti navale Talianske, i silovita osvojenja pokrainah papalski, i premda general Kardona tvrdi : da je Papa slobodan, on se ipak u obavljaju svoje vrhovne vlasti pričeni smatra; ovaj znameniti dogadja kakćeće posledice izvesti, to još nitko nemože znati; toliko je sigurno : da katolici nemogu dozvoljiti : da crkvena glava, ostane ma kojem pristolju svitovnom podložena.

Prusi napadaju Engleze i Belgiance koda nisu svoju neutralnost virno održali, buduć se iz obe države oruže u francesku unašalo, na to Englezki vanski ministar oštro odgovara i potvaranje pobia.

Sa Sveicari bi prusi zadovoljni bili, samo jim se njevi novinari nedopadaju, buduć da francusom prijatelje. Zaisto ćudan pojam moraju imati prusi o neutralnosti, kad po njima ni to nebi bilo dosvoljeno : da pojedini svoju naklonost na papiru oćituju.

Istinaje što vele da je po g. Bismarcku rećeno : da su dve stvari : vojsku pobjediti, i pokraine osvojiti. Po izjavi u Karl-badu po g. Somsieću bilićenoj i u „Pest. Ll.“ B. 247. objelodanoj g. Bismarck ni u glavi nebi imao, što od franceske odkinuti i nimačkoj prišiti, boj bi se samo zato poduljivo : da i francesi i nimci omekšaju — pa na mir sklonitii postanu, premda su izprva želje s obe strane napeto, koje se po razboritosti izpuniti nemogu. U tim blićkam odkriva se politika g. Bismarcka, i prama Magjarske — pa se savituje Magjarom : da se što prije izmire

sa slaviani i Romani, što nebi sgore bilo za našu domovinu, ako bi ovaj savet naši državnici u ozbilno razmatranje i pritresanje uzeli, Bismarck nije magjarskoj prijatelj, al savet imo on vrilo kako mu drago, po nas je veoma koristan. Samo neka nekasnimo započeti po njemu obhadjati, jel sad se dogadja vilajetni s telegraphićnom brzinom izminjivaju, i što je danas još shodno, može sutra već pristati tako biti.

U Beću sad je primirje poklem je Reihsrath odgđjen, g. Beust i vojni ministar uz sve glasove još i sad na svoji misti side, i gr. Szećen A. koga su s Beustom izminiti htili, već je iz Beća odputovao — dakle nije izgleda, da će se za sad pravac austrijske politike prominiti. Sav je pokret u ćesku primistjen, di su neposredni izbori za bećko carevinsko viće izpisani. Ćesi feudanci bi u Delegatiju ušli al neće u Reihsrath da unidju — puk teškoće od svoji izabrani poslanikah odstupati, a ti ni po kakvim načinom neće u Carevinsko Viće unići, ćime će se i posljednja žica centralistićke sveze odkinuti, pa će nimci valjda do uvidjenja doiti : da sanctia pragmatica nije samo za njevo dobro uslovljena.

Turćin misli da je vrijeme i raju prislušat — zato se spravlja odabrane poslanike iz pokrainah u Carigrad na vićanje pozvati — Rusi se oružavaju, i nastoje slavianom dokazati : da je njev spas u njima položen, u to ime misle i Poljakom nike olakšice i povlastice podiliti. No dobroće biti u pritres uzeti — šta bi Rusi slavianom prineli, ako bi s njevim virskim i narodnim proselytizmom u pomoć dolazili.

TRGOVINA I OBRTNOST.

* **Subotica 14. Listopada** (u petak). Kad je prija tri miseca odpočet francusko-pruski rat, svaki je mislio, da će se ovaj brzo dovršiti; računajući na sklop novoga oružija i način ratovanja današnjeg kako se ovaj vodi — nije niko ni pomišljao da će se ovaj rat i u samu kasnu jesen uvući, i kad pogledamo tu množinu svita (do 3.000.000 vojske) koji se na bojnome polju iskupio, onda gotovo ne možemo virovati da se taj rat i na dalje voditi može, kad znamo da nismo u vrimenu tamanjenja i pustošenja. — Pa u prkos svemu tome evo vidimo da se još ne prestano, tako reći dva najizobraženija naroda u Europi kolju i tamanu, pa i sama mista i drugo sve u prah i pepeo pritvaraju, a sve za inat, i volju nikić samovoljnić gospodara.

Do koji dan ćućemo, a i sam Paris kruna najnovije svetske izobrazenosti pao je kao žrtva, te nesite sujetne ljudske grabeži zapovidanja — i ćovik kao niko . . stvojenje mora slipo pokoravajući se da služi volji svoga gospodara, bilo na osnovu pravde i istine, bilo to baš i protiv prirode same stvari. Koji vlast u rukama ima, taj sebi prisvojava i silu da njom raspolaže kakomu je volja — i zato dikoji ljudi kad ovladaju položajem kojim (situatijom) oni tiraju do krajnosti niti se obziru na ćilj, dušu, razum i slidić koje od tud izići mogu, i za to ćesto takovi škodu sebi i drugima!

Kako će ovaj sadašnji rat napokon ispasti? nemože se u naprid za ćilo ništa tvrditi, jer je srića prominljiva, i iskulisimo toliko puta, da baš u najvećoj srić, poslić dolazi ne srića.

Da Prus tira do krajnosti — to se od tuda vidi, što mu sve došadašnje žrtve i pobide koje je na zemljiću francuskom učinio, sasvim ne gode, već on želi i dalje osvojiti, i ćio narod francuski valjda robom ućiniti?! Bar posljednje narućbine koje su ovde u Austro-Ugarskoj

i od dila u Rusiji učinjene; po kojoj mloga odića i rana ima se na stranu Pruske nabaviti, jako na to udara, i da je nam tvrdoga osnova misliti: da ovaj rat još za kratko neće trajati, i trgovci po svoj prilici za to sad žito bolje kupuju, u slud kojega je i cina rani malo skočila.

Danas je na našem trgu malo bilo rane, i trgovci su ovu bolje plaćali: žito 4—4 fr. 20 nov. napolica 2 fr. 80—3 fr. 40 nov. ječam 1 fr. 80 n. zob 1 fr. 40—45 n. kukuruz nov okrunjen 1 fr. 50—50 nov. požunac. Kukuruz u klipovima mirica-nika vrom 36—42 nov.

Pešta, 18. Listop. Žito. Baratsko. Najslb. tšk. 83 fnt. vrd. 4 f. 60—70 n. najb. tšk. 88 fnt. vrd. 5 f. 35—45 n. tisansko, najsb. tšk. 83 fnt. 4 f. 65—75 n. najb. tšk. 88 fnt. 5 fr. 40—50 n. stolnobiogr. najslb. tšk. 83 fnt. 4 fr. 65—75 n. najb. tšk. 88 fnt. vrd. 5 f. 40—80 n. bačko. najsb. tšk. 83 fnt. vrd. 4 f. 60—70 n. najb. tšk. 86 fnt. 5 f. 5—15 n. Raž tšk. 78—79—80 fnt. vrd. 3 f. 5—10 n.

Baja, 15. Listop. Žito najb. tšk. 83 fnt. vrd. 4 f. 93 n. srid. tšk. 80 fnt. vrd. 4 f. 83 n. Napolica tšk. 78 fnt. vrd. 3 f. 33 n. srid. 76 fnt. vrd. 3 f. 23 n. Raž najb. 76 fnt. vrd. 2 f. 80 n. srid. 75 fnt. vrd. 2 f. 70 n. ječam najb. 66 fnt. vrd. 1 f. 90 srid. 63 fnt. vrd. 1 fr. 80 n. Zob najb. 44 fnt. vrd. 1 f. 73 n. srid. 42 fnt. vrd. 1 f. 70 n. Kukuruz 90 fnt. vrd. 3 fr. 20 n.

N A Š A Č I T A O N I C A. GAZDALUK.

Ovce.

A glesad opazi da sam daleko otišo od ovacah, ipak ništa, ta u poljodilstvu tako je sve jedno sdrugim skopčano — ko u lancu karike. Glede ovacah — košto i svake druge živine mora gazda unaprid znati: na što ji drži: rada vune, mesa, ili sporitka, po tim načinu onda triba da ji podbira, i fajtu izraživa, jel svačem služi prvo fajta- pasmo povrza- a drugo hrana, treće krov ko na to ne pazi, nikad neće napridovat. Za meso valja veliku fajtu birat, za vunu sridnje finoće, hrana svakom dobra čista, a misto tako, da bude dosta friškog zraka, da je dosta al ne suviše vrućine.

Ne drugčie valja i na zdravlje imanja paziti, dakle od zime, žestine i mnoge kiše braniti. Ovce su ko i druga živina različitim bolestim podvrgnute, dakle triba da i sami osobite likove, koji se u knjigah gospodarski, — gazdalučki nalaze — naučimo. Al poklem svi gazde na to ni vištoće ni uma neimaju, zato košto su ljudi već uvidili: da u svakom većem mistu triba ličnik koji ljude liči, tako će i to uvidit: da triba ličnik koji živine liči, ta i dosad su uvik imali gazde, samo naravno take, koji su išta znali, al s jednim likom svaku bolest htli ličiti. Što na krv crkava imanje to je kriv iz prva gazda, koji je valjada priko zime svoje imanje zlo hranio — pa kadje na travu izišlo onda se lakomilo, i narav tila nije imala toliko vrimenta: da se jistbina — kako je tilesna potriba razdili, već suviše ode u krv i imanče umori, a u drugom načinu je uvik čoban kriv, jel nepazi zakoje vrime triba da ovce na bujnoj paši ostanu, i svoju narav neprisilu.

Drugo velik umor stadu zadaje stroka, to je nemarnost. neznanost i predsuda čovičja, dakle take gazde nije žaliti kojima stroka imanje pomori — jel kako se ospice kalame — pa se silni umor — i nakaz odkloni u čoviku, tako se isto kalami i stroka svake godine u jagnjetu, pa

se neće u čoporu pokazati. — Stroka ako neumori imanče — prodje mu skroz kosti meso i kožu, pa na jednu godinu ga oslabi, dakle gazdi mnogu štetu nanese.

Nije manja bolest i šuga — koja takodjer svu tu štetu uzrokuje, ovase nekalami al se lako liči, i priči, dakle di se čopor ošuga, tamo nikad drugog netriba krivit, već prvi krat gazdu koji ne nadgleda, a drugi krat čobana. Takog čobana prid kim se ovce ošugaju, tribalo bi godinu dana na suhom kruhu, i čistoj vodi držati, al svaki dan na njemu kopati i orati, ili najmanje sečku sići, jel to je istina da se šuga sa svim nikad nemože izkoreniti, buduće je vrućina i suvišna vlaga poradja, al ne valja dati da ona obvlada. U rogu triba da čobanu za pojasom lik pripravljen visi, pa dok koju ovcu opazi da se češe oma da namaže, štoviše umitan čoban već po vuni pozna misto: di se šuga pokazala, on drugog posla nema, već samo na ovce da pazi, što da čini nikad mu se stado nebi ošugalo. Zato akoje šuga prid kojim zavlada, takije trušnice zaslužio, takom je grihota zalogaj mesa, kajgane ili skorupače dati, takog bi tribalo iz hatara iztirati, ili mu od kosteru na šesir tablicu prišiti: na kojoj bi stalo narizano, ili veliki slovi napisano: prid ovim čobanom se ošugale ovce, da ga sve od jednog do drugog hatara odbijaju, dok nebi šap čobanski ostavio, i motiku u ruke uzeo.

Napokon nemojmo ostajat malodobni, da sami neznamo ništa prodat, već svašta mora prije priko ruke čivutina prići, kad mi znamo dije Pešta, nama tamo vašar stovarišta stoje tako otvorena, ko i židovu, nas tako čekaju gvozdeni putovi, i parabrodovi, ko i druge ljude, što više baš rada siromašni poljodiljacah, i ovde i tamo ima treće digdi još i četvrt-o misto — za bud zašto može poljodilac u Peštu ili u drugu trgovačku varoš otići, pa sve što ima na vašar izmetnuti, jel košto brašno što god priko više rukuh prilazi — to manje ostaje — tako i roba u svakoj ruki, kojaje primetla mora dobiti ostaviti, naravno je dakle: da će proizvođitelju manje u džep stignuti, svagda nemožemo to činiti al neka činimo kad dospijemo, i u tom se valja u družine slagati — skoro iz Pešte putujući radostno me iznenadi — jedan kalačanin koji pripovidih: da je ranu u Peštu nosio i prodo, natovari na ladju pa je u stovarište metne, kuda trgovci dođu i po cini običnoj kupu.

Zašto su u Švaba uske Gaće?

Što se nespori — to već po sebi i u sebi idje na manjak, ako se pak troši i nenadomeće — onde će što prije nestat, hrpa bila velika ko planina — mrav je mala stvar, pa ko nije već uvižbo: da se po njemu i velika strvina raztoči, ono što kapa najposli izkapa. Štgod je izišlo iz ruke božje toje izmireno, nek pokuša tko — ma koju stvar koja je rukom božjom slikovana razgledat, pa će vidit: gledoje ma od koje strane, da je od svakud na konac izmirena, no i čovik umni stvor božji toje od stvoritelja naučio: da kada štgod mudro složiti, sastaviti, srediti želi, to najprije izmiri, pametni ljudni još i korak izmire, da dva jedan hvat sačine, zato vidimo: da zidjar nosi sobom hvat, trgovac rif, piljarica icu, poljodilac viku, bez mire se ništa nemože ni kupit ni prodat, ako ne podrugim a ono barem s očima, al se svaka stvar miri, odud nastaje: da akobi mah kaku ogromnu kuću zidjali, znadu izesapit, koliko će tribat ciglje, kreča jelića — košto nadnice i vožnje, zato i pošvetom pismu ruglom postaje taki: koji je počo kuću zidjat, i nemože dozidjat — jel prid

Ovom broju je nadostavljen jedan nadometak.

Nadometak 32-om Broju Bunjevački i šokački Novina.

svakom čoviku postaje vidno : da nije umio računat što toliko čini ko mirit, jel račun nije drugo — već izkaz mnogovrstne mire, ko dakle nezna ili neće da miri, i esapi, taj ništa neće mudro umno redovito i shodno učiniti.

To mislimo prid svakim čovikom tako je vidno : da nije potribno ni dokazivati, jedini bi dakle samo bunjevac i šokac bio, koji bi mislio : da može i bez mire do konca dostići, barem njegova dila to očituju. Zašto rodu našem nedotiče hrane već u prolitje uzajma ili gorko kupuje, zaštomu nedotiče masti, već onda suši zube, kad bi najobilnije mastiti tribalo, zašto mu nestaje vino, i nema se s čim okripiti, baš onda : kad mu je snaga najpotribnija. Zašto mu nestaju novce baš onda kad ga najboljma gone da ji izda? Ja sam uviren da ne rada drugog već stog što naš rod nemiri, ne — esapi — ne računa. U jesen je velika hrpa žita, ima ga na tavanu hambaru i jamam — a proliće je sve prazno, srića ako se ne magadi s kruhom, al u jesen se ne esapi koliko triba popu, meštru seonskoj kući, za sime, već se nabraja da ovo i ono valja kupit, pa se rana vuče na trg — i razvlači po mečovi — jedva ćeš naći da tko više svinja ubije nego naš rod, al to se u slanini razvuklo i pojilo, jel se nikad nije mirilo, da bi se uvidilo, da je kuvano jilo jeftinije, od prisne slanine, u jesen je puna podrum, al u lito ni klete kapi nećeš u njem naći, jel naš rod drži : Bog je dao valja dakle piti, i to se nikad negleda, i nemiri dokle će to trajat, jel kad je pun podrum, ko bi na to mislio — da se može i izprazniti, a još manje na to, da će možda na godinu vinograd mraz opaliti.

Kada je koja svota novca u sanduk unišla, to se ne broji — dokle bi mogla dotrajat, i našto će mo je nužno tribat, već kak je divojka u bogate drugarice haljine vidila, take joj valja kupiti, no s čim će se priča nevolja odobavit, na to se nitko neobzire. Naš rod vrlo je upamtio riči Isusove — da je dovoljno zlo svako svojem dnevnu — ako je danas šta zadosta, valja trošit, i ne štedit za sutra, kad se momku uzimaće gaće kroje, ko bi onda na to mislio : da ima i više dice — kojima su košulje potribne, kad se svatba pravi, ko bi se onda spominjo, da ima i više u Bogu dnevah, kada će jisti i piti tribat, kada se jednoj snaji ćurđia od 200 f. naručiva, ko bi na to mislio : da će taku i druga i treća poželiti, kad se jednoj o prstenu 1000 fr. uruči — da krevet i ruvo nabavi, ko bi onda mudrovo — da bi bolje bilo jedan lanac zemlje zato kupit, kojiće svake godine ruho radjat, nek na ruho toliko potrošit — koje ako se nepodere, toće se za male novce na piaci prodat. No stog uzroka posli svadabah triba soparno jist, odrpano ići, a još kasnije i u tuđjoj kući stanovati, tuđu zemlju orati i kopati, kada bi najboljma tribalo da se dobro hranimo, pošteuo odivamo, i u svojim zavičajju opočivamo. A to je sve zato jel ne esapimo — neračunamo nemirimo. — Ipak tko bi mislio da je to našem rodu prirodno, taj bi se veoma privario, jel da naši stari nisu računali, onda nebi staro vino pili, od starog žita kruh jili, zlata i srebra i novca uvijek kod svoje kuće imali, ta nije kuće bilo, di nije bilo gazde koji je sve upravljjo i gazdarice kojaje sve izdavala, i ključeve za pojasom nosila.

Istina da ni naši stari nisu vrlo skrbno škulu pohadjali, ipak smijese tvrđiti : da ji nije manje znalo štit i pisat, ko sadanji njevi unuci i unuke, al su marljivo pohadjali crkvu i tamo rič božju pomnjivo slušali, i nauk u život kućevni mudro uvadjali, što sad po većim nebiva,

pogledajmo samo u doba službe božje u crkvu, pa će mo se osvidočiti : da je na pridiki malo oni, koji su oteci i matere — pohodimo zimi, i liti škulu, pa će mo uvižbati : da je tamo najmanje naše dice. — Eto zato su u švaba uske gaće jel on svašta izmiri — izesapi i izračuna — pa kada i više gaćah triba, onda onu širinu koja nije za jednu nogavicu potribna, neće svu u jedne umetnuti : zna da je više dnevah zato neće danas suviše mastiti, zna da je vino i u lito koristno, radi toga neće ljude sa sokaka uzivat, da mu dođu u pomoć podrum što prije izprazniti. Kad zna da triba priko cile godine jisti neće svatbu tri dnevah provoditi, i cio jedan svit hraniti. Premda zna da valja i jednom i drugom ditetu pošteni i vruću haljinu nabaviti, mah kako milovo svoju kći, neće sve novce na nju jednu potrošiti — da mu druga dica idju rondjava, da ako bi u škulu i otišla — moraju otčevu rekliu, mamin kožu, i baćine velike čizme na se na vući, a da se divojka u svilu, kumašu ili zlato umota, pa da druga dica se nezaodiju ili baš da se mora lanac zemlje utamanit, to ni najprostii švabo neće uradit, jel on zna esapit mirit, i računat.

Šbog čega ako su i gaće njegove uske, al su čitave, kad u našeg roda više puta u mladoj dobi širina pridtiće duljinu aršina a u staroj se jedva krpa s krpom stiže. Bog bi dao da nije tako, al žalostni primeri na glas viču, da oni roditeljah — koji su svoju zemlju na volovi orali, sinovi, već na tndji volovi, tuđu zemlju kao sluge oru.

Najveća mana 19-tog Stoljeća.

Svaki se viek diči svojimi poredami, koje učini u ma kakom obziru napridovanja. Tako nemožemo tajiti napridovanje 19 tog stoljeća u materialnom obziru, di se čovik divi matrajuć neizrecive pobeće uma čovičanskog.

Što bi rekli didovi naši ustajući iz groba te gledajuć neizbrojne pruge železnice, koje kao mriža cili svit okruže? Što? obazreći se na brzajavne žice, na kojih glas na sto i sto miljah bržie leti od najhitrie ptice. Što? videći goreći dim te posvitljujući varoše. Divili, čudili bi se nad tolikom napridovanju, nad tolikoj pobeći uma čovičanskog!

Košto pako svaki viek ima svojih poredah, isto tako je obterešen prokletstvom raznih grihah i manah, koje kano erne mrlje takodjer sjajnost 19-tog stoljeća omrače. Kano najveća mu se pako mana može i mora pripisat nastojanje : sve što je sveto i što na sebi biljeg vire svete nosi uzrujati, uništiti, da, stražnju iskricu vire u srcu čovičanskog utrnut.

Ovo osvidoenje naše potvrđi svakdanje iskustvo, kad vidimo, da svaki, koj hoće lovor vinac prosvite zadobit, udara na crkvu, na viru našu svetu, ma toliko razumio u stvar, ko zec u bubanj. Ili nije istina, da obrtnici, dnevničari dapače i poljodilci pačaju se s stvari, koje nit okusili nisu? Prirodjeno je naravi čovičanskoj primer drugog slidit. Tako i ovi nesritnici videć nas od sviuh stranah nasrtati, misle, da su takodjer zvani bavit se s poslovi vire i crkve. Nad ovim se samo sažaljenjem posmijati možemo misleći : vidla i žaba, di se konji kaju, pa digla i ona nogu.

Većma se uznemiri srce pravog katolika, kad pomisli, kako i oni, koji na kormilu stojećii ravnaju državu; u kojih ruke je povireno blagostanje puka : nemare za viru, dapače očevidno nastoju još i korenje njeno izčupat iz srca ljudskog, počamši to jur u nevinoj mladeži uvodiv

škole bezvirne. Kako to žalibože i u kraljestvu sv. Stepana biva. Znađu ovi, da je srce ditinsko najsposobnije za njihovu svrhu, koje kano vosak da si svaku figuru utiskat.

Što namirava drugo društvo slobodno zidarsko, no takodjer uništiti viru, te bez nje obće blagostanje utemeljit? Koje društvo zna, kako bi najuspješnie dilovalo, kad bi onako igrali, kako oni sviraju, naložec svakom svojem članu: „Ostavite side i starie ljude, te se držite mladeži, di je moguće jur u ditinstvu; lice i rumenilo ozbiljna i čudoredna muža imate marljivo sačuvati. Ako se na taj način bude vaš ugled utemeljio u collegiah, gymnasiah, sveučilištih i seminištih stekavši povirenje učiteljah i učenikah, tada se pridružite onim, koji u stališ sveštenički stupe Ako se bude svuda te istodobno tako radilo, onda će se naše ideje i načela razširit, ko svitlost te ćete sami uviditi mudrost takova postupanja.“ Tako nastoji dakle i ovo društvo u mladeži sijati sime bezvirnosti. Za istu svrhu se bore njegovi namjenici, bezbrojni časopisi i novine blatom bacajuć na najsvetie stvari vire naše, i to pod aegidom štitom prosvite i liberalisma.

Od riči „liberalisam“ pade mi na um najnovie dnevnopitanje o „placetum — u kraljevskom.“ Na koje samo velim, da je najveća grdoba danas, kad svuda glas liberalisma hori, verige kovat za viru katoličku, koja je temelj i podpora država.

Bez vire neima pravog blagostanja puka, jer raznimiteškočami obterešenom fali jedina uteha. Al i velikašem za u miru possidovat imanja bezvitno je potribita. Pisac dila: „Buch der Betrübten“ veli u II. str. §, 11.: „Vi možni, bogati i sritni! ako hoćete sačuvati pokoj srca, dostojanstva, dobra vaš, ostavite nevoljom, siromaštvom i nuždom borećem barem ufanje i ljubav kraljestva nebeskog. Ako ih rešite ovog jedino vire njihove ukvoteca, obodreća, utešljiva sidra: tada ih sami prozovete na najgroznia poduzetja, te samo kroz krvave potočice možete ih u priašnje stanje nasilovat. Vami je najvećma od potribe, da budu odani svojoj viri!“

Za upravljanje pako države da je vira potribita, svaki zdravouman mora pripoznat. Bez vire nestane temelja svakog ugleda, reda, sigurnosti imetka i osobe. Tko će bez vire odgovornost za ovu sigurnost na se primiti? Svistno to nemore nitko činit; jer van vire nema sridstva, koje bi ju moglo nami osiguravat.

A što su zakoni? Zakoni bez vire težu se na javnost, t. j. zakoni mogu osudit, kaštigovat, što se u javnosti dogodi, al u skrovitom počinjena zločinstva — osim kad na vidilo dojdou, — ne!

Možebit će izvikano poštenje ljudsko viru nadomistiti? Al imali pravog poštenja bez vire? Nema. Poštenje bez vire nezahtiva drugo, no da se čovik uljudnim pokaže prid svitom te da razumi sakrivati svoja zločinstva. Al kako je to poštenje? Takovo poštenje, ko i pusti zakon nepruži nam dovoljnu garantiju sigurnosti imetka i osobe, koja je bezvitno potribita za upravljanje države. Takovu garantiju samo vira naša sveta daje, koja uči i obveže čovika i u skrovitom štovati tudja prava. Vira je dakle temelj državna života. Pripoznao to i sam Robespierre, kojveli: „Državu punu bezbožnikah nije moguće ravnati“. . . „Ako i nebi bilo Boga, sama bi ga država imala stvoriti, da može obstajati.“

Neka pomisle riči Robespierre a, koji su zvani upravljat narode i za njihovo blagostanje skrbit. Da tako

pristanu goniti viru našu svetu, koja je jedini temelj čvrsti, na kojem se da graditi pravo blagostanje. Cvati vira: tada se more narod radovati pravom blagostanju, inače nikad!

U ostalom, da i postignu dušmani naše svete vire svrhu svoju djavolsku, — što nevirujem, — nebi ni oni bezozledni izmakli obćoj pogibelji, no „prvi bi našli svoj pod ruševinom svrgnutih, virom posvećenih žrtvenikah grob!“ S.

Rišenje Veliki i važni Pitanja.

„Cemu stvorih Bog Siromaka Uboga?“

Mnogi ovako uzdisaju te i nemisle Boga grditi u nevinosti srдца svoga; da ipak mnogi od nevoljah: mnogi pak bogogrdno kojimje siromastvo mržnja u ljutom srđcu svomu. Ovi onakvi nepromišljau svrhu na koju Bog stvoriti čovieka. Tihim i bistrim umom indi valja razlagati različno stanje bogata i bogca, budući da su oboja na jednu svrhu stvorita t. j. na blaženost (koja tuj na zemlji dostigniti nemože se) no raznimiteputevi trsi se svatko da ju dostigniti može. A koji će od dvajuh pravo blaženstvo sigurnie dostići? ovoboje pitanje veoma važno, koje mislimo na pouku naši siromaka malko potresti, nebi takvo na utihu njenu što-god koristna prineli.

Bogatom nitko ne rodise no samo postane ili po bštini, nenadnoj srići ili neumornoj muki i trsenju, napokon i po lakomstvu. Zašto više ima ih bogca negoli bogataša, a oni koji se u blagu rodi i valja, koga u zlatnoj kolievki kadifom zamotano ljujau, može na koncu života svogskončati. A zato poklemje broj siromaka veći od bogataša, htide Bog da svakim stopcem naidjemo na priliku g. Isukrsta, koj, pemda je sin Božji, ništa ne manje takav ubog biaše da neimadoh miesta kud umornom glavom kloni, a to je ono što nam valja dobro uvažiti.

Bog se dobromu raduje, bivši On najsovršenija dobrotu, te ljubi pokornost; zlo pak i nepokornost odurjava. Indi zato stvoriti siromaka da nigda i nikada ne izgine četa dobri, bogobojazni i pokornih dušah, kojega izkreno ljube, svesrdno i virno mu služe; od čega blago i bogatstvo mloge ih odgoni, što inače nebi za svog života činili da su ostali u siromaštvu, što svojim bistrim očim, tako reć u svakomu seocu viditi možemo. Nahući pohlepami zemaljskih dobara, za drugoga Boga i neznadu nego za kumira svoga, naime blago, komuse jedincatu klanjajući, svu svoju nadu u njega stavljaju; illiti Boga takova si pridstavljaju, kakavim je mio i drag, navadno svaki po svojoj čudi, kao što: lakom, osvetitelj, lakouman isto na primjer pogana staroga vieka, čij ljuto potomstvo nije još izginulo, nego se žalibože i u današnji kršćjanah krovom Bogu, kumiru svomu klanjajući uzdržava. Zato gospodarstvo primudroga g. Boga tako odredi da više bude siromaka, nego bogataša, i tako više ih bude kojiga štiju i njemu se samomu klanjaju; negoli onakvi koji samomu kumiru svomu se klanjaju a toga jedinoga štiju. Skoro je da su sami siromasi i ubogi koji g. Boga gospodom svojim; bogataši istom priateljom, družbenikom pripoznaju. Bogoljubu Jobu patrijarhu slična bogataša vrlo malo ih se nalazi; no onoga potomci, čij bratja ni Proroku, u nas pako kršćjana niti sinu božjemu neviruju, — kojih pak ufanje š njimi se pakapa, ljubav pako prama blatu, bivši beztemeljna, u blatu si potoni — još nisu izpinuli: ali Lazarah hvala Bogu veliki je broj na slavu Božju ustrojenih, koji u Boga i njegovu pravednost viruju, ufajuse u obećanja njegovih, ljubezno primaju i trpe

svaka, za radi samoga Boga kano najvećeg dobra svoga, koja im naroditi dostojise znajući da sve što je od Boga to je sladje od meda. Indi zato stvori Bog siromaka da znanost pravoga Boga vira u njega ne izgine, te kumiroklanjaoci videći svitlost štiju pravoga Boga, i slave oca nebeskoga. Napokon da se nada u Boga pravednog sudca saobći, i da čovik po smrti svoje neplašise uništenja, kao oni kojisu se u svoje ništo pouzdali strasisse. A toga ubogi siromak ne boji se, znade bo i nadase, da kakogod Bog vičan jest, da će i život vavik na onomu svitu trajati štoga uživaju oni koji Boga ljube, jer „Bog jest ljubav, a koji ostane u ljubavi u Boga ostane a Bogu njemu.“ Ostajali bogataš vavik u blagu a blago u njemu? 5-4.

Ilok. Sriem. Trojedna Kraljevina. 3. Listop. 1870.

Neznam, od kud' mi je opet smionosti, da vam se nudim dvama stihovima. Što vam se jih pako neustručavam, razlog je; što bi jim sam krivim sudcem bio : i pribéujem jih, da jih drugi prosude. Nemogu da zatajim ni svoju namjeru, koja je : da se veleumi tim većma trse iz svoje blagajne plodovah proizvodjati; što bogati onda istom bogatstvo svoje sačuvati možu, ako siromašne nadničare u znojnom poslu nasljeduju. Mislim : da nećevu skrštenih rukuh čamiti videći slabije, kako jim primerom pridnjače; — nego čevu se nadmetjati među sebi jednakima, da svoje mjesto osvjetlaju, i slabijih mjesto (što je po naravi i dostojno) zauzmu. Siroma sam, prazna mi je torba; zato hoću neprestance na one da vičem, koji mloga učiniti možu — da rade : te da negledaju samo, kako bi sami živili; nego da i onima, koji se doduše taru, ali steći ništa nemožu, štogod udile. Al' i siromaci neradeni da nebudu; jer bi se s licnosti korili : i jer zanešene i drimežne bogatce nebi imao ko ustrašiti, da jih već i bogei nastoje zaditi za pojas. I još : kano što prošjačka pjesma veli : „krajcarica mali darak, al velika zadužbina,“ i to je razlog, što se znojim, ma da mi i suhoparan trag ostavlja.

Spomen oca.

Sve to mislim, da se svoga oca
Za života nenagledo dosta ;
Oči mi ga neprestance motre : —
A on nikud izpod crne zemlje !
Silom bi ga dušo izkopala :
Na to ti je spremna tvoja volja.
Al nemožeš. S toga gorko plačeš.
Okani se dakle posla toga ;
Bolje moli za njegov dragog Boga.
I njemu je i tebi je lakše —
Svskog lieču boli molitvice.
Plači za njim al' s molitvom k' Bogu :
Onda će ti on pogledat tugu.

Nauk, — slušajućemu ; sprdnja, — nepokornomu
griešniku.

Zašto štrepiš, o čovječe !	A što s' vidi mudrom Bogu,
Kada ti se prieti :	Sve to kažeš — neću !
Da ćeš skoro trpit morat	Ni j' trpljenje trpljenje
S nevoljah napastnih ?	Štono ljudi vele :
Vjeruj meni ni j' trpljenje,	Nego to je izpunjenje
Što muko zadaje ;	Dragog Boga volje.
Nego jer se odreć nećeš	Al' trpljenje je — trpljenje,
Svoje griešne volje.	Koje ljudi trpe,
Rad' bi bio, sve po tvome	Kada jim se po požudah
Da bude na svietu ;	Šire bisne volje. —

Prisidnu mu, gospodaru	Smješno će te nebesčani
Viloviti konji ;	Iz neba motriti :
Šbace njega s' legjah svojih,	Kad se staneš valjat kano
Što jim već dosadi.	Herlavi crvići,
O pomoći tude nije	Kada jim se trn upilji
Ni ričice reći ;	Med nesnažna legja.
Nezna pako : što je milost ?	Bogogoli ! smij se onda
Ljubav su mu žalci.	Al' samo brez plača ;
A od Boga? tog... neslušáš,	Pripovedaj u svom rajju
Nego mu zabavljaš.	Trščanom junačtvo : —
Ne — da b' njega podnašao!	Tilo svoje branit došo
Alaj si mu jogunast !	Kako si u pako ?
Naprkosit pako njemu	Ta snažan si i brez Boga --
Time nećeš moći ;	Muke podnašati :
On će blažen i brez tebe	Šta će tebi snaga Božja ?
Biti u nebesih.	Bolji su ti vrazi!

* * *

O. A. V.

Poljodilac i sinovi.

Iz magjarski basnaht.

Težak niki na smrt bolom bolovao
Ter je sinke svoje k' sebi dozivao,
Da učini oporuku još za vrime
Da se snjima prosti i blagoslov prime.
Sinci moji! progovori glasom tužnim,
Danas, sutra jur sklopiću oči vidim,
Kazaću vam očevine što imate
Moje posli smrti da mi nekukate.
Ostavljam vam jedan komad u poljani
U njoj leže silni novci zakopani :
Nuder! svi u ruke ašov i motiku
Svu je prikopajte, nežalite muku.
Sinovom biaše ovo velo drago
Kako nebi? Iznenada toli blago.
Ter činiše posli smrti to njegove
Uzmu motiku u ruke i ašove ;
Ali blago oni nenadjahu skrito
Od žalosti u nju posadiše žito.
Koje ko Bog? Nasta blaga godinica
Pa obilno napuni se jim žitnica.
Sinci se tad dositiše oporuke
Ter odsel' u ruke ašov i motike !
Iz ovoga slidi svakom poučenje
Posluj, radi, a Bog cini tve mučenje!

Jukich.

Uzklík.

Ej vi moje milopojke vile!
Kad bi mene poslušati htile,
Meni dati sitnu tamburicu,
Da vilinski zapivam uz žicu.
Zlatnu žicu želim nategnuti,
Iz sveg grla glasom odjeknuti :
Nek me čuju širom na daleko,
Uz tamburu pivkom, što im reko :
Neka sniva koigoder znade
Pisme pivat, kako rad imade.
U to kolo svakoga pozivam,
Oberučke srdačno ga primam.
Svskog šokca, i brata bunjevca;
U kog vrie jošter vrila krvca. —
Ja nepivam o starih junaka',
Koje rodi junakinja majka ;
Niti pivam, što se kadgod zbilo,
Pradedovim našim dogodilo.

Znađu diteca, sto j' u povistnici,
 Dični čini, što činiše otei. —
 Devetnajsti vik se danas piše,
 Drugi duh nam u prsima diše.
 Svatko igra, život sebi bira,
 Kak' mu piri, duh vrimena svira.
 Drugi život, druga je sad moda,
 Što po zemlji među nami hoda.
 Već su prošla ondašnja vrimena,
 Od njih osta samo još spomena.
 Sad ja pivam o sadašnjoj modi,
 Koja bo čemernim rodod rodi.
 Čudna li ti sad sloboda vlada,
 Gdi roditeljski ugled propada.
 Sinak, kćerka smilo odgovara,
 Roditeljem živo sree para;
 Sve to čini, sve po svojoj glavi,
 Kratkog žitja čase da probavi. —
 Gleda momke, ili divojke mlade,
 Čudne li je u njih sad parade!
 Sve za modom sada hiti, hrli,
 Gdi što nova, sve se to prigrlji.
 Nova moda divojčetu mila,
 Razčupa se, na njoj šušti svila. —
 Tako jeste mladežom bo sada,
 Jer otrovna moda š njome vlada.
 Eto pisme, a od Boga zdravlje,
 Tko zna bolje, neka piva dalje.

U Baču Franjo Brijaković.

Cinjenik Peštanski.

15. Listop. Živalnost pričii tegoba koja se pokaziva naputu izvoza — i nepripravnosti — po neugodnosti vrimena prouzrokovane.

Vuna na stranu kupovana 3500 m. su prodane 800 m. fine 108 fr. 200 m. sridnje češljaste 78—79 fr. 400 m. slabie 68—72 fr. 100 m. oplemenjene i Banatske Zigaj-ske — prva 70—72 poslednja 62—63 fr. 300 pisk. jedn-striž 300 m. potisavške dvostriz-zimske i litnj 300 m. srid. jedn. i dvostriz i 100 m. tvor. prane u Debrečinu položenu vunu grofa Degenfelda 350 m. kako govore kupila je kuća trgovačka Pražka po 115 f. i pol Dukata.

Svinji lakši se zdravo prodaju — teške za Beč bilize po 27 $\frac{1}{2}$ —29 $\frac{1}{2}$ nov. fnt.

Gorušica Primakohl 16 fr. Prima Banatska 15 $\frac{1}{4}$ fr. niže vrsti 13 $\frac{1}{2}$ —15 fr. 150 fnt.

Mast. Za gotovu 40—40 $\frac{3}{4}$ sa sudom, za List. i stud 39—38 $\frac{1}{2}$ bez suda nije prolazila.

Slanina jabanska zračna 38—40 f. varoška zračna za studen 42—43 fr. dimna gotova 48—50 fr. za studen 44—45 fr.

Loj 33—33 $\frac{1}{2}$ fr.

Suve Šljive za gotove 11 $\frac{1}{4}$ —11 $\frac{1}{2}$ fr. za tri maseca 11 fr. držane, nudilisu za List. i stud 10 $\frac{1}{4}$ fr. u žakovi unašajuse neprikidno.

Grah krupni bio 4 fr. 50—60 nov. sitni 4 fr. 80 n. do 5 fr. od prošaste godine 4—4 $\frac{1}{2}$ fr. žuti 3 fr. 60—80 nov. Sočivo Sepeško krupno 7 $\frac{1}{2}$ fr. sitnie 6 fr. najsitnie 4 $\frac{1}{4}$ —4 $\frac{3}{4}$ fr. carinarska maža.

Prisne kože. Zdravo su po inostrani kupovane bavar-ske i nimačke teške 72—76 fr. take kravečie 76—78 fr. lakše 76—78 fr. maža ugarske kravie jesenje 27—28

fr. sjabane 24—25 fr. par, telečie 125—128 fr. bez glave 105—110 fr. maža s glavom.

Najnovije.

Pobjeda Francesah proti Prusah blizu Parisa o kojoj Gambetta govori u svojim proglassu — vidi se obistinjena — poklem redovni izvištaji pruski o toj ne donose visti.

Španjuleci izjavljaju Europevskim vladam da će biti umorani respubliku proglasit, ako iz porikla Taliansko kraljevskog — vladara nedbiuž — Viktor Emmanuel dozvolio je svojem drugorodjenom Sinu Ammadeu da može krunu primiti.

U Českoj se naprežu sastaviti sridnju stranku da bi ji mogli u Reihsrat uvesti.

Njeva svetost Papa neizlazi iz svojeg Vatikanskog stana, odkad su Taliani u Rim unišli.

Skupštini kragujevačkoj predstavljen je proračun za 1871. godinu s 400,000 piastera suviškom.

Visina vode Dunavske.

Pešta, 17. Listopada 4' 11" opada.

nad 0

Požun, 17. Listopada 4' 5" jedn.

nad 0

Poruke uredništva.

Subotica : Trgovina, nisam primio — želju ću izpuniti. — Illok : Fr. R. K. u Svoje doba veoma udesno. G. D. K. Pad opivaće se. — Bač : G. G. B. špusta će mo se u dubinu starine.

KNJIŽEVNOST.

Ovim neka je na znanje, da će

„Bunjevački i Šokački Kalendar“ za god 1871.

u kojim će više poučni i zabavni stvari, i od svijuh dosadašnjih naših kalendara obimom najveći biti, — krajem miseca Studena ove godine na svit izici.

Cina je 30 nov. komadu,

a naručbine prima iz ljubavi g. Božidar Vuić ovdašnji poštar, koji će iste kalendare ujedno i na stranu šiljati (expedirati).

U Subotici, 1. Listopada 1870.

Ambrozio Šarcević,
izdavatelj.

„NOVI I STARI KALENDAR“

slavensko požeški za prostu godinu 1871.

za Katolike i Pravo slavne.

Izdaju u Požegi Vladislav Salay knjižar i Rajko Vutković poslovođja tiskarski.

Sadržaj mu bice koristno zabavan, na čistoću jezika najveću pozornost obraćuju izdavatelji.

Cina mu pojediniice 20 novč.

Stotinu komada biljegovanih i nevezanih 13 fr. 50 novč.
a vezanih 14 fr. 50 novč.

Za gotov novac kod imenovani izdavatelja moguse dobiti.

U Požegi.